

Sygn. akt IV Ca 689/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący – Sędzia Waław Banasik (spr.)

Sędzia Małgorzata Michalska

Sędzia Renata Wanecka

Protokolant: Katarzyna Lewandowska

po rozpoznaniu na rozprawie 27 listopada 2019r. w P.

sprawy z powództwa OMEGA Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko M. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mławie z 15 kwietnia 2019 r.

sygn. akt I C 695/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i II i powództwo oddala oraz zasądza od OMEGA Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. na rzecz M. J. kwotę 4.817 (cztery tysiące osiemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. zasądza od OMEGA Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. na rzecz M. J. kwotę 3.971 (trzy tysiące dziewięćset siedemdziesiąt jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

IV Ca 689/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2019 roku Sąd Rejonowy w Mławie w sprawie o I C 695/16 zasądził od M. J. na rzecz Powoda (...) Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 43.404,97 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 13 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6.988 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W dniu 5 lutego 2009 roku (...) Bank S.A. z siedzibą w K. zawarł

z M. J. umowę kredytu na kwotę 42.105,27 zł na okres 60 miesięcy. W związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu, (...) Bank S.A z siedzibą w W. wypowiedział umowę kredytu zawartą z M. J. z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Na mocy postanowienia z dnia 17 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Mławie I Wydział Cywilny nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu w dniu 27 marca 2013 roku przeciwko M. J., z ograniczeniem jego odpowiedzialności do kwoty 84210,54 zł.

W dniu 19 grudnia 2014 roku (...) Bank S.A z siedzibą w W., który na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki (...) Bank S.A., dokonał sprzedaży wierzytelności przysługującej mu wobec M. J. na rzecz powoda OMEGA Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.. Pismem z dnia 30 grudnia 2014 roku M. J. został zawiadomiony o cesji wierzytelności i wezwany do spłaty zadłużenia w terminie do dnia 09 stycznia 2015 roku.

Na dochodzoną przez powoda należność składają się następujące kwoty: 25.137,14 zł tytułem kapitału oraz kwota 18.267,83 zł tytułem odsetek.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, wynika wprost ze złożonych przez powoda dokumentów, które Sąd rejonowy uznał za wiarygodne. Co prawda w odpowiedzi na pozew, pozwany podniósł argumenty kwestionujące wiarygodność dokumentów złożonych do sprawy, jednak z uwagi na to, iż odpowiedź na pozew została wniesiona po upływie 14-dniowego terminu Przewodniczący dokonał zwrotu powyższego pisma. Na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2019 roku pozwany podniósł zarzut przedawnienia, jak też wskazał brak wykazania przelewu i brak wykazania istnienia oraz wysokości wierzytelności. Argumenty te nie mogą skutkować odmową przyznania wiarygodności dowodom, na podstawie których Sąd I ustalił stan faktyczny, bowiem jeśli chodzi o wysokość wierzytelności to wynika ona nie tylko z wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego, ale też wysokość należności głównej została wskazana w bankowym tytule egzekucyjnym. W ocenie Sądu I instancji przelew wierzytelności został również wykazany, bowiem złożona do akt umowa przelewu wierzytelności, jak też pismo zawiadamiające o dokonanej cesji, którego nadawcą jest (...) Bank S.A. z siedzibą w W. bezsprzecznie wskazuje, iż przelew miał miejsce. Na skutek tego przelewu doszło do zmiany stosunku zobowiązaniowego po stronie wierzyciela, a zatem powód jest legitymowany czynnie do występowania w

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia, który zdaniem Sądu Rejonowego nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 118 k.c. w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 roku jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. . Zgodnie zaś z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu nieprzedawnionych, stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisu ustawy zmienianej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. W przedmiotowej sprawie zastosowanie będzie miał przepis art. 118 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 13 kwietnia 2018 roku, która weszła w życie 9 lipca 2018 roku, bowiem z chwilą wejścia w życie tej ustawy, roszczenie powoda nie było przedawnione. W niniejszej sprawie jedną ze stron jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą, a więc zastosowanie ma 3-letni termin przedawnienia

Zgodnie z art. 123 §1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Jako przykładową czynność przerywającą bieg przedawnienia wskazuje się m.in. złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności sądowemu lub pozasądowemu tytułowi egzekucyjnemu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 roku w sprawie II CK 276/06), a także nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 roku w sprawie III CZP 101/03).

Zgodnie z art. 124 § 2 k.c. w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Sąd Rejonowy podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie III CZP 29/16, zgodnie z którą nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego przerywa na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń. (I CSK 614/09, "Izba Cywilna" i z dnia 4 października 2012 r., 2011, nr 5, s. 26, I CSK 90/12, nie publ.). Rozpoczęcie na nowo biegu przedawnienia następuje z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania klauzulowego lub z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego, w tym jego umorzenia (art. 826 k.p.c.), a wyjątek stanowi umorzenie na podstawie art. 823 lub 825 pkt 1 k.p.c. albo zwrot wniosku, które niweczą materialnoprawne skutki przerwy przedawnienia. Umorzenie postępowania z urzędu z przyczyny bezskuteczności egzekucji na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. powoduje, że bieg przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym rozpoczyna się na nowo.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd Rejonowy wskazał, iż roszczenie stało się wymagalne z dniem 2 lutego 2012 roku, a więc od tej daty biegł 3-letni okres przedawnienia, który został przerwany nadaniem klauzuli wykonalności, a więc w dniu 17 czerwca 2013 roku. Od tej daty bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo. Powództwo w przedmiotowej sprawie zostało wniesione w dniu 13 kwietnia 2016 roku, a więc przed upływem terminu przedawnienia.

Wobec powyższego, powód wykazał istnienie roszczenia i dlatego też Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę zgodną z żądaniem pozwu, tj. kwotę 43.404,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty. O odsetkach Sąd I instancji orzekł zgodnie z art. 481§1 i 2¹ k.c. stanowiącym o tym, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, a co do wysokości odsetek za opóźnienie to jeżeli przekracza wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, należą się odsetki maksymalne za opóźnienie. Powód żądał odsetek ustawowych od dnia 13 kwietnia 2016 roku a więc od dnia złożenia pozwu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, strona przegrywająca proces zwraca stronie przeciwnej na jej żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty postępowania składają się: uiszczona przez powoda opłata od pozwu w kwocie 2.171 zł, opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa radcy prawnego w kwocie 4800 zł ustalonej zgodnie z § 2 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych tj. z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265)

Apelację od tego wyroku złożył pozwany M. J.. Zarzucił on Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie prawa procesowego (w istocie materialnego)- tj. art. 118 k.c. w związku z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. poprzez ich wadliwą interpretację, co skutkowało błędnym zastosowaniem norm prowadzącym do uznania, iż roszczenie nie zostało przedawnione, podczas gdy w Uchwale Sądu Najwyższego - Izbie Cywilnej z dnia 29 czerwca 2016 roku, III CZP 29/16 wyraźnie wskazano, iż skutek przerwania biegu przedawnienia wskazany w art. 123 k.c. występuje jedynie pomiędzy stronami stosunku zobowiązaniowego, tj. między podmiotem będącym bankiem oraz dłużnikiem, a wskazany skutek nie przysługuje już następcy prawnemu, a zatem roszczenie w momencie złożenia pozwu było przedawnione;

2. naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 245 k.p.c. w zw. z art. 253 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że wyciąg z ksiąg sekurytyzacyjnych udowadnia wysokość oraz istnienie roszczenia, podczas gdy jest to dokument prywatny, który świadczy jedynie, iż pełnomocnik powoda, jako podpisujący dokument, złożył oświadczenie w nim zawarte, a na skutek zaprzeczenia tej okoliczności przez pozwanego to na powódzie ciążył obowiązek udowodnienia jego autentyczności, a zatem Sąd błędnie uznał ją za udowodnioną, podczas gdy prawidłowe zastosowanie wskazanych przepisów powinno prowadzić do wniosku, iż powód nie udowodnił istnienia oraz wysokości roszczenia, a zatem powództwo powinno zostać oddalone;

3. naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 233 k.p.c. poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznanie, iż powód uzyskał wierzycelność na skutek umowy przelewu wierzycelności nr (...) z dnia 19 grudnia 2014 roku, pomimo braku wykazania tej okoliczności przez powoda, w szczególności pomimo braku przedstawienia załącznika nr 2 do niniejszej umowy precyzującego przenoszone wierzycelności, a zatem wobec zaprzeczenia tego faktu przez pozwanego okoliczność powinna zostać uznana za nieudowodnioną.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego Wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie w przypadku nie uwzględnienia wskazanego żądania wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Mławie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zawarty w apelacji zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego jest zasadny. Sąd Rejonowy zgadzając się z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z 29 czerwca 2016 r. w sprawie III CZP 29/16 w istocie postąpił w sposób odmienny od wskazanego w odpowiedzi na pytanie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Radomiu. Sąd I instancji przyjął za podstawę swego rozstrzygnięcia o zarzucie przedawnienia zasadę przerwania biegu przedawnienia, zaprezentowaną w początkowej treści uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego, nie dostrzegając jednak powodów (wyłączonych w dalszej części uzasadnienia) dla których zasada ta nie obowiązuje, w sytuacji dochodzenia roszczenia przez nabywcę wierzycelności niebędącego bankiem, gdy podstawą takiej przerwy miałyby być wszczęcie postępowania egzekucyjnego w oparciu o bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Sąd Okręgowy, w składzie rozpoznającym apelację, podzielił stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r. III CZP 29/16, zgodnie z którym nabywca wierzycelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Podobny pogląd zaprezentowano w uchwale z 9 czerwca 2017 r. III CZP 17/17, w odniesieniu do wniosku o nadanie bankowemu tytułowi wykonawczemu klauzuli wykonalności. Stanowisko to zostało również podzielone w szeregu późniejszych orzeczeń SN (por. post. z 26 października 2016 r., III CZP 60/16,.; wyr. z 25 kwietnia 2017 r., V CSK 493/16,.; wyr. z 21 lipca 2017 r., I CSK 6/17,.; post. z 21 grudnia 2017 r., III CZP 84/17,.; wyr. z 20 kwietnia 2018 r., II CSK 356/17, wyr. z 28 marca 2019 r., I CSK 5/18).

Argumentem na rzecz stanowiska zajmowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest wyjątkowy charakter nieaktualnego już uprawnienia banku do uzyskiwania tytułu egzekucyjnego poza sądowym postępowaniem rozpoznawczym i konieczność wąskiego ujmowania skutków wynikających ze skorzystania z takiego uprawnienia. Uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności. Nadanie klauzuli na rzecz cesjonariusza niebędącego bankiem nie było dopuszczalne. Cesjonariusz nie mógł również kontynuować egzekucji wszczętej przez bank. Skoro bankowy tytuł egzekucyjny nie mógł być podstawą egzekucji na rzecz innych osób niż w nim wskazane, z wyjątkiem następstwa prawnego innego banku po stronie wierzyciela, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania

egzekucyjnego jako czynności wierzyciela - banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie obejmują nabywcy niebędącego bankiem.

Zaakceptowanie powyższej argumentacji prowadzić musi do wniosku, że w niniejszej sprawie przełamaniu ulega zasada, zgodnie z którą skutkiem przelewu jest nabycie przez cesjonariusza wierzytelności w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, a więc także w odniesieniu do chwili jej przedawnienia. Z reguły skutki przerwy biegu przedawnienia wywołanej przez zbywcę wierzytelności odnoszą się także do cesjonariusza. Uznanie, że zasada ta w analizowanej sytuacji ulega przełamaniu, wiąże się z konsekwencją w postaci konieczności uznania, że cesjonariusz nabywa wierzytelność z innym terminem przedawnienia niż ten, który odnosił się do zbywcy, a w niektórych przypadkach także z koniecznością przyjęcia, że przedawnienie nastąpiło w chwili przejścia wierzytelności na cesjonariusza. Zarzut przedawnienia staje się zarzutem osobistym, który dłużnik zyskuje wobec nabywcy wierzytelności, mimo że nie przysługiwał mu on wobec zbywcy, a zobowiązanie przybiera postać zobowiązania naturalnego (niezupelnego) względnie - może być realizowane z pomocą przymusu państwowego, jednak tylko przez niektóre podmioty. Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego dochodzone pozwem roszczenie stało się wymagalne dnia 2 lutego 2012 r., a zatem w stosunku do niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności, termin przedawnienia upłynął z dniem 2 lutego 2015 r., a więc ponad rok przed wytoczeniem powództwa. W tej sytuacji pozwany zgłaszając zarzut przedawnienia, a może to uczynić na każdym etapie postępowania, skutecznie uchylił się od jego zaspokojenia na podstawie art. 117 § 2 k.c.

Wobec skuteczności zarzutu przedawnienia, ustosunkowanie się do pozostałych zarzutów apelacji Sąd Okręgowy uznał za zbędne.

Z podanych wyżej względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił, orzekając o kosztach procesu przed Sądem Rejonowym na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na należne pozwanemu koszty procesu składa się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, w brzmieniu obowiązującym w dniu wszczęcia postępowania, oraz opłata skarbową od złożenia pełnomocnictwa.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego znajduje uzasadnienie w treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na należne pozwanemu koszty procesu w II instancji składa się wpis od apelacji i wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt. 5 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia apelacji.

W. B.

M. M. R. W.